

prima instanță: M. Țurcan

dosarul nr. 2ra-824/14

instanța de apel: N. Budăi, A. Nogai, I. Muruianu

ÎNCHEIERE

12 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul Svetlana Novac

Judecătorii Oleg Sternioală, Iurie Bejenaru,

examinînd chestiunea admisibilității recursului declarat de Frunză Ștefan prin intermediul avocatului Pavalache Ivan,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Frunză Ștefan împotriva lui Beloziorov Pavel, Țapeș Ioana, Registratorul Independent SA „Grupa Financiară” cu privire la recunoașterea nulității contractului de vânzare-cumpărare a acțiunilor și a depozităților de transmitere a valorilor mobiliare și restituirea valorilor mobiliare în proprietate și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2013, prin care a fost respins apelul declarat de Frunză Ștefan și menținută hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 20 iunie 2013,

c o n s t a t ă

La 02 aprilie 2012 Frunză Ștefan a depus cerere de chemare judecată împotriva lui Beloziorov Pavel, Țapeș Ioana, Registratorul Independent SA „Grupa Financiară” cu privire la recunoașterea nulității contractului de vânzare-cumpărare a acțiunilor din 07 noiembrie 2006 și a dispozițiilor de transmitere a valorilor mobiliare în sumă de 11 631 lei, restituirea lor în proprietatea reclamantului și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a activat în calitate de vânzător la „Lesobaza” din str. Cărbunarilor mun. Chișinău. În anul 1999 „Lesobaza” a fost supusă privatizării. Participînd și el la privatizare, a introdus bunurile patrimoniale ale familiei și bani în numerar, devenind acționar la SA „Big și Companie” nou-formată, pe aceeași adresă.

Invocă reclamantul că conform datelor Registratorului Independent SA „Grupa Financiară” el deținea 11631 acțiuni, cu valoarea nominală a unei acțiuni de 1 leu, suma totală fiind de 11 631 lei. La data de 07 noiembrie 2006 directorul companiei Beloziorov Pavel, împreună cu contabilul-șef Țapeș Ioana, în urma

înțelegerii prealabile cu persoana responsabilă a SA „Grupa Financiară”, prin înșelăciune și abuz de încredere, au falsificat contractul de vânzare-cumpărare a acțiunilor. Astfel, acțiunile ce-i aparțineau în număr de 11066 au trecut în proprietatea lui Beloziorov Pavel, iar la data de 28 noiembrie 2006 aceleași persoane, în același scop, au falsificat două dispoziții de transmitere a acțiunilor în număr total de 11631 lei, dintre care 11066 acțiuni au trecut în proprietatea lui Beloziorov Pavel, iar 565 acțiuni - în proprietatea Ioanei Țapeș. Despre faptul însușirii bunurilor sale a aflat în primăvara anului 2011, la adunarea acționarilor.

La 11 octombrie 2011 a primit răspuns de la SA „Grupa Financiară” că nu mai este acționar, precum și copii ale contractului de vânzare-cumpărare și a dispozițiilor de transmitere a acțiunilor.

Susține că pe toate trei documente semnătura nu-i aparține, el neavînd intenția de a înstrăina acțiunile. Invocă că semnătura sa a fost falsificată de Ioana Țapeș.

La fel consideră reclamantul că la înregistrarea tranzacției a fost încălcat Regulamentul posesorilor de obligații ai societății pe acțiuni din 28 noiembrie 1994 și Instrucțiunea privind modul de transmitere a dreptului de proprietate asupra hîrtilor de valoare elaborată la 14 noiembrie 1995, ambele ale Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare. În acest sens reclamantul susține că actele au fost întocmite în lipsa actelor de identitate a lui și fără a le verifica, astfel încît în documente este indicat buletinul de identitate eliberat la 27.02.1998 cu reședința în mun. Chișinău Grătiești, str. Tineretului 30, care nu corespunde realității, întrucît din 08 decembrie 2003 dînsul este deținătorul altui buletin de identitate cu domiciliu în mun. Chișinău, str. Sfînta Treime 12.

Astfel, la încheierea tranzacției a fost folosit un document care nu mai era valabil, în absența sa și fără a verifica intenția sa la vânzare.

La înregistrarea tranzacției Registratorul independent nu a verificat dacă s-a achitat sau nu cumpărătorul pentru acțiunile procurate.

Deoarece despre încălcarea dreptului său a aflat în luna noiembrie 2011, cînd a primit de la Registratorul Independent SA „Grupa Financiară” scrisoarea din 11 noiembrie 2011, nr. 1140, și conform art. 116 CPC, solicită repunerea în termen a acțiunii.

Solicită reclamantul: 1) repunerea în termen a acțiunii; 2) recunoașterea nulității contractului de vânzare-cumpărare a acțiunilor din 07 noiembrie 2006 și a dispozițiilor de transmitere a valorilor mobiliare în sumă de 11 631 lei și restituirea lor în proprietatea sa; 3) restituirea cheltuielilor de asistență juridică.

La 19 noiembrie 2012 (f. d. 51) reclamantul a depus cerere de completare a acțiunii, indicînd că potrivit art. 1 alin. (3) al Statutului SA „Big și Companie”, aceasta este societate de tip închis. Conform art. 27 Legea privind societățile pe

acțiuni din 02 aprilie 1997, acționarul societății care dorește să-și vândă acțiunile este obligat să depună organului executiv al societății o ofertă în scris cu indicarea condițiilor tranzacției propuse, iar organul executiv este obligat să înștiințeze ceilalți acționari despre ofertă. Reclamantul invocă că o astfel de ofertă nu a făcut. Pentru nerespectarea modului de înstrăinare a acțiunilor, actele de înstrăinare sunt susceptibile anulării.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 20 iunie 2013 s-a respins ca neîntemeiată cererea de repunere în termenul de depunere a acțiunii; s-a respins acțiunea; s-a încasat de la Frunză Ștefan în beneficiul lui Beloziorov Pavel suma de 1040 lei cu titlu de cheltuieli de judecată; s-a încasat de la Frunză Ștefan în beneficiul Ioanei Țapeș suma de 1040 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 octombrie 2013 a fost respins apelul declarat de Frunză Ștefan și menținută hotărârea primei instanțe.

La adoptarea soluției instanța de apel și prima instanță, reieșind din faptul că reclamantul în acțiune a invocat nulitatea absolută a actului juridic și din conținutul art. 217 alin. (3) CC, care prevede că acțiunea în constatare a nulității absolute este imprescriptibilă, au considerat că reclamantul nu urma să formuleze astfel de cerere de repunere în termen de depunere a acțiunii, iar cererea sa este neîntemeiată, întrucât acțiunea nu este prescrisă.

Referitor la pretențiile privind recunoașterea nulității contractului de vânzare-cumpărare a acțiunilor, a dispozițiilor de transmitere a valorilor mobiliare în sumă de 11631 lei și restituirea lor în proprietatea reclamantului, instanțele inferioare le-au considerate neîntemeiate, repingându-le din următoarele motive.

Conform art. 216 alin.(1) Cod civil, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute în prezentul cod (nulitate absolută).

Conform art. 219 alin.(2) Cod civil, fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilității de restituire, este obligată să plătească contravaloarea lui.

Conform art. 220 Cod civil, (1) actul juridic sau clauza care contravine normelor imperative sînt nule dacă legea nu prevede altfel. Alin.(2) al aceluiași articol stipulează că actul juridic sau clauza care contravine ordinii publice sau bunelor moravuri sunt nule.

Instanța de apel a reținut că Frunză Ștefan din anul 1999 s-a înregistrat ca acționar al SA „Big și Companie”, ca deținător a 11631 acțiuni.

La data de 07 noiembrie 2006 între Frunză Ștefan (vînzător) și Beloziorov Pavel (cumpărător) a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare al acțiunilor în număr 1 066 acțiuni la valoarea nominală la preț de 1 leu acțiunea.

Conform dispoziției de transmitere nr. 2506 din 28.11.06 a valorilor mobiliare, Frunză Ștefan a transmis prin vânzare-cumpărare lui Beloziorov Pavel

valori mobiliare în număr de 11066 acțiuni la valoarea nominală de 1 leu, în baza contractului din 07.11.2006.

S-a mai constatat că potrivit dispoziției de transmitere nr. 2505 din 28.11.2006, Frunză Ștefan a transmis prin vânzare-cumpărare către Țapeș Ioana valori mobiliare în număr de 565 acțiuni la valoarea nominală de 1 leu și întrucât valoarea tranzacției a fost mai mică de 1 000 lei, părțile n-au încheiat un contract în formă scrisă.

Deși Frunză Ștefan susține că n-a aplicat semnătura sa pe aceste acte juridice, prin Raportul de expertiză nr. 632-633 din 18 aprilie 2013 se concluzionează că semnăturile din numele lui Frunză Ștefan de la rubricile „semnătura persoanei, care transmite valorile mobiliare” din dispoziția de transmitere nr. 2506 din 28 noiembrie 2006 și dispoziția de transmitere nr. 2505 din 28 noiembrie 2006 și rubrica „vânzătorul” din contractul de vânzare-cumpărare al acțiunilor din 07 noiembrie 2006 au fost executate de însuși Frunză Ștefan.

Astfel, instanțele au conchis că afirmațiile reclamantului precum că semnătura de pe actele juridice civile nu este a lui este pur declarativă.

În baza probelor administrate s-a mai constatat că încheierea acestor acte juridice a fost precedată de depunerea unei oferte de vânzare de către reclamantul Frunză Ștefan, prin cererea din 05 octombrie 2006, adresată conducerii SA „Big și Companie”, potrivit căreia dorește să vândă 11631 acțiuni la preț de 1 leu (f. d. 80). În perioada dată, mai mulți acționari au făcut asemenea oferte, (f.d.81-97). Conducerea societății a înștiințat prin scrisori cu aviz de recepție ceilalți acționari despre ofertele făcute (f. d. 98-99). S-a constatat, că au depus cereri de a cumpăra acțiunile lui Frunză Ștefan doi dintre acționari: Beloziorov Pavel și Țapeș Ioana.

Afirmațiile lui Frunză Ștefan, precum că nu a depus o asemenea cerere și nu a semnat-o, instanța de apel și prima instanță le-au combătut prin concluziile raportului de expertiză nr. 632-633 din 18 aprilie 2013 (f. d. 130-141), prin care se atestă că semnătura a fost executată de însuși Frunză Ștefan.

Astfel, motivul de drept invocat de Frunză Ștefan prin cererea suplimentară, precum că s-a încălcat modalitatea de înstrăinare a acțiunilor, prevăzută de art. 27 Legea privind societățile pe acțiuni din 02.04.1997, nu și-au confirmare în instanța de judecată.

La judecarea apelului, instanța de apel relevă că reclamantul a invocat încălcarea procedurii de înstrăinare a acțiunilor, prevăzute de pct. 6.2 al Regulamentului posesorilor de obligații ai societății pe acțiuni din 28 noiembrie 1994, elaborat de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, conform căruia dispoziția de transmitere trebuie să cuprindă date obligatorii ca denumirea deplină a persoanei care transmite acțiunile, numărul contului personal și a actului de identitate, precum și pct.3,5 al Instrucțiunii nr. 26-1 din 16 noiembrie 1995,

conform căreia: autentificând semnăturile persoanei care transferă dreptul de proprietate asupra hîrtilor de valoare, deţinătorul registrului confirmă că la momentul semnării semnătura este autentică, verifică, conform paşaportului identitatea persoanei care semnează dispoziţia de transfer; anexa nr. 1 la Hotărîrea Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare „Cu privire la aprobarea formei-tip a dispoziţiei de transmitere” în redacţia nouă nr. 30/9 din 15 noiembrie 2001, conform căreia dispoziţia de transmitere a valorilor mobiliare trebuie să conţină, printre altele: numărul contului personal, documentul de identitate, tipul, data eliberării, seria, numărul, denumirea organului care l-a eliberat, data naşterii, adresa de reşedinţă a persoanei care transmite valorile mobiliare; date despre achitarea valorilor mobiliare, în numerar sau prin virament.

Instanţa de apel aici a menţionat că în actele juridice civile contestate de către Frunză Ştefan, este indicat numărul seria paşaportului vechi al acestuia, cu adresa de domiciliu precedentă: mun. Chişinău, s. Grătieşti, str. Tineretului 30, însă, din 08.12.2003 apelantul/reclamant deţine un buletin de identitate nou, cu seria A02108131, şi domiciliul mun. Chişinău, s. Grătieşti, str. Sf. Treime 12 (f. d. 15).

În acest context, instanţa de apel şi prima instanţă au constatat că reprezentantului Registratorului Independent SA „Grupa Financiară” a verificat identitatea lui Frunză Ştefan după buletin, a verificat după fotografie, codul personal, anul naşterii, însă datele ce ţin de seria buletinului, anul eliberării acestuia precum şi domiciliul le-a preluat din baza de date ale Registratorului. Deci prima instanţă corect a conchis, că reclamant, în momentul în care a perfectat un nou buletin de identitate, urma să solicite Registratorului Independent modificarea bazei de date, printr-o cerere, fapt ce n-a fost efectuat de către Frunză Ştefan.

La fel, instanţa de apel a constatat că registratorul nu era obligat să verifice achitarea plăţii pentru acţiunile procurate în baza contractului, ci să indice, în lumina anexei nr. 1 la Hotărîrea Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare „Cu privire la aprobarea formei-tip a dispoziţiei de transmitere” în redacţia nouă nr. 30/9 din 15 noiembrie 2001, modalitatea de plată în numerar sau virament. Pe parcursul judecării pricinii, instanţa de apel a remarcat că reclamant nu a formulat o pretenţie privind încasarea sumei în baza contractelor, deci plata nu este tul prezentului litigiu.

Instanţa de apel şi prima instanţă au conchis că prevederile art. 221 Cod civil, invocate de reclamant, care prevăd că actul juridic încheiat fără intenţia de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul, nu sunt inaplicabile speţei, întrucît astfel Frunză Ştefan se contrazice pe sine însuşi. Fictivitatea ar însemna în speţă că Frunză Ştefan a semnat toate actele testate, însă nu a urmărit scopul ca acestea să producă efecte juridice. Însă, în prezentul litigiu reclamantul neagă

semnarea actelor juridice, prin urmare, invocă lipsa oricărei manifestări de voință privind nașterea drepturilor și obligațiilor le, ceea ce este diferit de fictivitate.

La data de 19 decembrie 2013 Frunză Ștefan a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a dat aprecierea cuvenită referitor la neaplicarea prevederilor art. 158 alin. (6) CPC, care prevede că raportul de expertiză nu este obligatoriu pentru instanța de judecată și se apreciază după intima convingere a instanței.

La fel, invocă recurentul că la perfectarea dispoziției de transmitere a acțiunilor, registratorul independent urma să verifice documentele de identitate al vânzătorului, adresa de reședință a lui și date despre achitarea valorilor mobiliare.

Menționează recurentul că tranzacțiile de înstrăinare a valorilor mobiliare nu au fost semnate de dînsul, iar semnăturile pe cererea de ofertă de vânzare a acțiunilor din 05 octombrie 2006 și a dispozițiilor de transmitere nr. 2505 și 2506 din 28 noiembrie 2006 au fost falsificate.

Mai indică recurentul că prima instanță și instanța de apel dispuneau de informația precum că prin falsificarea semnăturilor au fost însușite acțiunile a foști doi acționari – Voronțov Victor și Minciuna Nicolai. Din partea reprezentantului său au fost înaintate demersuri în scris pentru a fi obligați pîrîții să prezinte toate documentele referitoare la aceste tranzacții. Însă, prima instanță și instanța de apel, ignorînd prevederile art. 112 CPC, neîntemeiat i-a respins demersul.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil.

În conformitate cu art.432 CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Frunză Ștefan prin intermediul avocatului Pavalache Ivan nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizînd actele cauzei Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ constată că argumentele formulate în recurs se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei.

Instanța de apel și prima instanță au examinat pricina sub toate aspectele, au verificat și au apreciat corect probele prezentate, iar argumentele invocate în recurs, în esența lui, sînt similare argumentelor invocate atît în prima instanță cît și în instanța de apel și sînt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept, cărora instanța de apel și prima instanță le-a dat o apreciere corectă, avînd la bază cumulul de dovezi administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, apreciate conform cerințelor art. 130 CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, fără a se examina temeinicia lor.

Pe cînd, alte argumente invocate în recurs nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins. Or recursul, exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Frunză Ștefan prin intermediul avocatului Pavalache Ivan ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e

Recursul declarat de Frunză Ștefan prin intermediul avocatului Pavalache Ivan se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Novac
Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru